

Revoluția de la 1848 a fost, așa cum se acceptă azi, o revoltă naționalistă a burgheziei europene, desfășurată între 1848-1849 și îndreptată împotriva ordinii supranaționale, stabilită la Congresul de la Viena din 1814-1815. Aceste revoluții au dat semnalul deșteptării naționalismului european, cunoscute istoric sub denumirea de primăvara popoarelor. Chiar dacă au fost înăbușite, aceste revolte de la 1848, au consemnat pe termen lung obiectivul creării statelor naționale în Europa. Însă acest deziderat a fost îndeplinit cu ajutorul american, prin programul în 14 puncte al lui Wilson Thomas Woodrow (președinte între 1902-1910), abia după Primul Război Mondial. În realitate această mișcare europeană a debutat la Palermo în Italia, la 12 februarie 1848, prin Revoluția Siciliană din 1848.

Analizând în profunzime cauzele Revoluțiilor Europene le vom putea împărți în trei categorii: 1. Cauzele economice a. Datorate progreselor economiei capitaliste care sunt împiedicate în evoluția lor de către tendința de revenire a regimului absolutist; b. Criza alimentară amplificată din cauza secetei anilor 1847-1848; c. Creșterea exagerată a tuturor prețurilor. 2. Cauzele socio-politice Nemulțumirile generale: ale burgheziei, ale țărănimii, ale nobilimii liberale, ale muncitorilor de toate profesiile, cauzate de revenirea regimului absolutist și a lipsei drepturilor democratice. 3. Cauzele naționale Se datorau în primul rând dominației străine care împiedica unirea statelor fărâmițate și obținerea independenței acestora. În Transilvania, aceste mișcări au avut în primul rând un caracter național.

Căci așa cum este binecunoscut faptul că deși erau în majoritate români, ei nu erau recunoscuți și practic nu aveau niciun drept. În speranța unei echități o parte a românilor aderă la revoluția maghiară. Spre dezamăgirea românilor au constatat că reprezentanții de frunte ai revoluției maghiare au organizat o armată bine constituită, urmărind în același timp să-și impună controlul asupra întregului Ardeal. Rezultatul a fost o împotrivire, nu numai a românilor dar și a sașilor, și chiar a unei însemnate părți a ungarilor care rămăseseră fideli Casei de Habsburg. Pentru a se impune totuși, la 29 mai 1848, Dieta de la Cluj proclamă unirea Transilvaniei cu Ungaria. Chiar cunoscutul poet maghiar Petofi Șandor și-a manifestat nemulțumirea, arătând că din cei 300 de componenți ai Dietei erau incluși doar 3 români și 24 de sași. În martie 1848, se declanșase revoluția de la Viena influențând astfel intelectualitatea literară maghiară, care dorea un stat maghiar național, independent de Austria.

Înțelegând prin unitatea națională, ca o națiune civic maghiară, neținând seama de componența etnică care urma a se realiza prin maghiarizarea și omogenizarea forțată a specificului tuturor și impunerea limbii oficiale, limba maghiară. Cum era și normal și îndreptățit, liderii românilor nu au putut accepta această idee a creării unui stat maghiar, unde românii deși majoritari rămâneau fără drepturi politice egale cu ale ungarilor și au convocat o adunare proprie unde să se discute aceste probleme apărute. Adunarea a avut loc la Blaj, pe Câmpia Libertății, în data de 3/15 - 5/17 mai, unde au venit 40.000 de oameni în frunte cu preoți și cărturari care s-au adresat mulțimii, pentru a le explica situația gravă în care se găsesc românii ardeleni. Au luat cuvântul mai mulți fruntași, dar așa cum se spune, cea mai importantă cuvântare a fost a lui Simion Bărnuțiu, puternic argumentată și detaliată.

Din păcate ea a fost expusă într-o limbă cultă și elevată a vremii mai puțin înțeleasă de majoritatea celor prezenți. Pentru a explica oarecum pe limba poporului, au luat cuvântul Avram Iancu (24 de ani) și Ioan Budeanu (27 de ani). Avram Iancu era îmbrăcat în costum național, cu șerpar lat și pistoale la brâu. Voinic, înalt, cu un păr negru, un bărbat impunător și plăcut, element care l-a făcut imediat remarcat și simpatizat.

El studiase dreptul și avea un dar oratoric convingător. La această adunare erau de față și tinerii junimiști veniți din Principate, printre care Alecu Russo, Alexandru Ioan-Cuza, Gheorghe Sion, Lascăr Rosetti, Petrache Cazimir, Nicolae Ionescu, Vasile Alecsandri, Costache Negri și alții din Moldova. După cum relatează Alexandru Papiu-Ilarian, mulți fruntași revoluționari din Muntenia au vrut să treacă munții pentru a participa la adunare de la Blaj, dar s-a creat ca obstacol un puternic zid polițienesc. Dintre liderii din Transilvania îi găsim și pe Ioana Axinte Sever, Timotei Cipariu, August Treboniu Laurian, Andrei Șaguna, Eftimie Murgu, Simion Balint, Petru Dobra, Ioan Dragoș, Ioan Sterea-Șuluțiu, David Urs de Margina și alții. Dacă revenim puțin la evoluția revoluției din Transilvania, am putea-o împărți în două faze.

Prima fază, am putea accepta ca desfășurare între martie și septembrie 1848, iar ce-a de-a doua, aceea a războiului civil, care a avut o durată ceva mai lungă, octombrie 1848 - august 1849. Până în anul 1848, militantismul românesc pașoptist, înglobează mai multe aspecte ale evoluției politice, dar evident prin două planuri: a. Planul țărănesc tradițional b. Planul liberal-democratic al elitei intelectuale și al burgheziei.

Mișcările țărănești se realizau oarecum potrivit mentalităților tradiționale țărănești specifice răscoalelor din evul mediu. Ele s-au prelungit ca urmare a mișcărilor țărănești care au zguduit Principatul Transilvaniei încă din 1846 și în mod deosebit în Munții Apuseni. Cea mai puternică mișcare țărănească a fost la începutul anului 1848, în martie, determinată de legea liberală a dietei maghiare din 18 martie, prin care în Ungaria se desființează: robotele (corvoada), dijma (a zecea parte din venituri pentru stăpânire), jurisdicțiunea feudală care-i declara pe iobași (șerbi, cei care nu se bucurau de libertate personală), legați de pământul boierilor.

În cel de-al doilea plan prin care nobilimea se împotriva față de legile agrare ale revoluției

maghiare, provocând o serie de mișcări și răscoale țărănești, la început în Ungaria și apoi și în Transilvania. Așa se face că, pe lângă revendicările sociale apar și cele politice, care se accentuează progresiv până în mai 1848. În această conjunctură a revoluției încep să se manifeste și elitele: burgheză, ecleziastică și intelectuală. Aceste manifestări ale elitei românești, în martie și începutul lunii aprilie, erau confuze, contradictorii, oscilante și lipsite de unitate, fiindcă nu exista un centru de conducere și coordonare a acțiunilor politice. Era normal să se întâmple așa, fiindcă nu mișcarea politică românească era neorganizată și divizată, mai ales din cauza conflictelor dintre o nouă generație politică laică (neapartinând bisericii) și ierarhic clericală (ce ține de corpul bisericesc).

Revoluția Europeană și mai ales cea din Imperiul Austriac s-a bucurat de simpatii declarate în cercurile elitei românești, care s-au revelat prin gazetele lui George Bariț și Timotei Cipariu. Motivul era Programul revoluției maghiare din 15 martie 1848, aplicat prin legile Dietei de la Bratislava care conținea o seamă de puncte ademenitoare pentru o elită sensibilă la principiile liberalismului.

Programul revoluției maghiare recunoștea libertățile individuale ale omului și cetățeanului dar nu și individualitățile naționale din Ungaria, pentru că impunea în continuare exclusivitatea limbii maghiare ca limbă oficială a statului. Se prevedea recunoașterea guvernului maghiar și sancționarea de către împărat a legii Dietei Ungariei, care au dus la consolidarea opiniei, favorabilă revoluției maghiare, acceptată de intelectualitatea maghiară, de reprezentanții sașilor, precum și de o parte a elitei laice și ecleziastice românești.

După o manifestare, la început comună a națiunilor din Transilvania, împotriva absolutismului, pentru asigurarea libertăților democratice și sociale, treptat încep să se divizeze individualizându-se programe naționale distincte, pentru fiecare etnie din Transilvania și Banat, conducând inevitabil la orientări diferite, uneori divergente, specifice fiecărei grupe naționale. Ba mai mult, apar chiar contradicții și în interiorul fiecărui grup. Dacă ungarilor și secuilor aderă la idealurile revoluției maghiare, majoritatea românilor, sașii, srbii și sârbii, vor adopta o poziție diferită și nu de puține ori contrară. În această atmosferă, vor continua acțiunile politice, în martie și aprilie 1848, ale elitei românești, care la început se manifestau prin memorii și petiții locale în diferite localități, așa cum se conturau ele separat. O altă tactică și un program unitar, le-au constituit consfăturile politice din martie de la Blaj, Cluj, Târgu Mureș, Abrud și Brașov.

Cu aceste noi orientări sunt abandonate cercurile restrânse, în favoarea unor adunări populare. Astfel, la Blaj, spre exemplu, s-a hotărât convocarea unei adunări românești în Duminica Tomii (a doua duminică după Paști), iar la Cluj s-a întocmit o petiție în numele națiunii române către viitoarea Dietă a Transilvaniei care a devenit astfel prima platformă-program, care a fost prezentată la începutul lunii aprilie adunărilor din Munții Apuseni. În această situație nou apărută un rol foarte important l-a avut manifestul lui Simion Bărnuțiu, Provocațiunea, care prezenta poziția românilor față de programul revoluției maghiare, precizând principalele obiective naționale și respingerea în primul rând a unirii Transilvaniei cu Ungaria, înainte de recunoașterea românilor ca națiune. Reluând ideea recunoașterii națiunii române, Aron Pumnul, prezintă la începutul lunii aprilie un manifest care și el a stimulat această acțiune a adunărilor naționale românești.

Prima având loc la Blaj în 18/30 aprilie, iar cea de-a doua tot la Blaj în 18 mai 1848, pregătită și condusă de Simion Bărnuțiu. Aceasta a avut loc în Catedrala Blajului (la 2/14 mai) unde a luat cuvântul și arătând printre altele a spus: Ardealul e proprietatea adevărată a națiunii române, în temeiul dreptului istoric și al majorității. Numai după ce va fi constituită și organizată națiunea română pe temeiul de egalitate atunci să se facă o federațiune cu ungurii pentru apărarea comună, cum face o națiune liberă, cu o altă națiune liberă. Având ca bază o sistematică contopire a celor două planuri, cel țărănesc și cel elitar, are loc o nouă adunare națională la 3/15 mai, unde se întocmește o Petiție Națională, care de altfel se prezintă ca un Act programatic fundamental al Revoluției Române și al mișcării naționale românești pentru secolul XIX.

Se prevăd astfel, detaliat, punct cu punct, pretențiile românilor: - Independența națiunii române și participarea sa la viața politică; - Folosirea limbii române naționale în administrație și justiție, independența bisericilor românești și egalitatea cu celelalte culte etc.; - Desființarea iobăgiei; - Tribunale cu jurați, gardă națională, un sistem de învățământ românesc, inclusiv universitar; - Purtarea în comun a sarcinilor publice după stare și avere; - Elaborarea unei noi constituții a Transilvaniei, cu participarea tuturor națiunilor; - Elaborarea unor noi coduri de legi, după principiile moderne: libertate, egalitate, fraternitate; - Respingerea Uniunii Transilvaniei cu Ungaria, până la recunoașterea politică a națiunii române și neprezentarea ei în forul Legislativ; - Armonizarea dezideratelor sociale și politice pe fundamente democratice.

La Adunarea Națională de pe Câmpia Libertății amintită mai sus, Ioan Budeanu spunea: Ungurii vreau unio (unirea) Transilvaniei cu Ungaria. Va să zică până acum ei ne-au încălecat pe par și acum vor să ne pună șaua în spinare. Când a luat cuvântul Avram Iancu, în încheiere, a fost ca un strigăt: Uitați-vă pe câmp românilor! Suntem mulți, ca cucuruzul brazilor, suntem mulți și tari și Dumnezeu e cu noi! Așa s-a încheiat adunarea, în urma cuvântărilor rostite, printr-o rezoluție detaliată prin care românii își manifestau unirea românilor între ei, iar din mijlocul mulțimii se striga: Noi vrem să ne unim cu țara! așa cum recunoșteau rapoartele maghiarilor participanți. La sfârșitul lunii iunie, în Banat, sub conducerea lui Eftimie Murgu, se votează o rezoluție în 8 puncte cerând egala îndreptățire... așa cum s-a întâmplat și la Timișoara în 1990, când s-a dat proclamația în 8 puncte...?! Ce-i și cu istoria asta...

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*